UNIVERSITATEA „REGELE CAROL II“ CERNĂUȚI

INSTITUTUL DE LITERATURĂ

Director: LECA MORARIU

Secretar: PETRU IROAIE

CORNELIU GHEORGHIAN

EMINESCU ȘI PICTORUL BUCEVSCHI

CERNĂUȚI 1939
Tiparul Glasul Bucovinei
21955

UNIVERSITATEA „REGELE CAROL II“ CERNĂUȚI

INSTITUTUL DE LITERATURĂ

Director: LECA MORARIU

Secretar: PETRU IROAIE

CORNELIU GHEORGHIAN

7246

SOCIETATEA CULTURALĂ LUCIAN BLAGA

EMINESCU ȘI PICTORUL BUCEVSCHI

CERNĂUȚI 1939
Tiparul Glasul Bucovinei
21955

821.135.1.09
E48

821.135.1.09 Eminescu, M. : 75(498) Bucurs
929 Eminescu, Mihai
929 Bucurschi, E.

895266-

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
„OCTAVIAN GOGA"
SIBIU

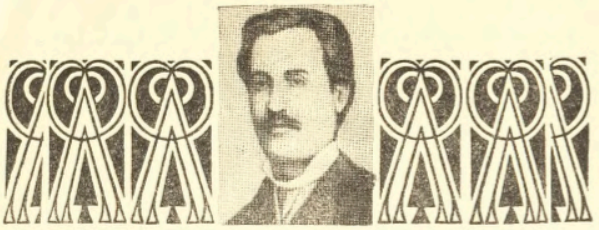

Eminescu şi pictorul Bucevschi

Asupra raporturilor dintre Eminescu şi pictorul Bucevschi n'avem decât două mărturii precise, pe care le-am relevat şi'n broşura mea *Bucovina în pictură*. Una, mărturia, care a făcut-o Eminescu însuşi, în Iunie 1866, pe când era hoinar la Blaj, călugărului Domşa, fost coleg al lui Bucevschi în liceul din Beiuş, că-l cunoaşte pe Bucevschi [1]). Cealaltă, a lui T. V. Ştefanelli, prieten al lui Eminescu încă din copilărie, care ne spune, că la Viena, în epoca dela 1869 până la 1872, Eminescu îl vizita pe pictorul român Bucevschi adese, admirându-i pânzele [2]). În legătură cu aceste două date precise, am făcut atunci câteva constatări, unde şi când au putut să se cunoască Eminescu şi Bucevschi şi căror împrejurări se datoreşte apropierea dintre ei, constatări dela care pornesc şi de astă dată.

Eminescu intră în liceul din Cernăuţi la 1860 [3]), exact când Bucevschi îl părăsi, plecând în Ardeal pentru a face între anii 1860—1863 clasa a VI-a la Beiuş, iar clasa VII şi VIII la Blaj. Eminescu părăseşte apoi liceul din Cernăuţi la 16 Aprilie 1863 [4]), înainte de întoarcerea lui Bucevschi din Ardeal. Eminescu a fost aşadar elev al liceului Cernăuţean, numai în timpul când Bucevschi se găsia în Ardeal şi deci îl va fi cunoscut pe Bucevschi mai târziu, după întoarcerea acestuia în Bucovina şi intrarea lui în Seminarul clerical din Cernăuţi.

De fapt Eminescu revine la Cernăuţi, *în primăvara anului 1864* [5]), când toată suflarea românească din Bucovina îşi dase întâl-

---

[1]) Dr. I. Daian, *Eminescu în Blaj*, în „Tribuna" din Sibiu, Nr. 75 din 8 Mai 1902 până la Nr. 83 din 20 Mai 1902 şi Leca Morariu, artic. *Eminescu şi Epaminonda Bucevschi*, în buletinul „Mihai Eminescu" An. III 1932, 62.

[2]) T. V. Ştefanelli, *Amintiri despre Eminescu*, 1914, 67.

[3]) T. V. Ştefanelli, op. cit. 23 şi Leca Morariu, în buletinul „Mihai Eminescu", An. I 1930, 40.

[4]) Ştefanelli, op. cit. 173 şi Leca Morariu, în Bulet. „Mihai Em." 1930, 92.

[5]) Ştefanelli, op. cit. 30, şi Leca Morariu, ibidem 1930, 94.

nire în sala otelului Mikuli *(Moldavie)* pentru a sărbători cu românească emoție [1]) trupa teatrală condusă de Fani Tardini (13 Martie—29 Mai 1864). Eminescu mai vine la Cernăuți [2]) *la sfârșitul stagiunii a II-a* a acestei trupe (14 Noembrie 1864—21 Martie 1865), apoi *în toamna anului 1865* pentru a se supune unui examen ca să fie primit din nou elev public, rămânând aici până după moartea lui Pumnul (24 Ianuarie 1866) [3]). „Nimeni dintre colegii săi (ai lui Eminescu) n'a știut când a plecat și încotro o apucase. Abia mai târziu se răspândi zvonul că petrece în Ardeal — în Blajul lui Pumnul"...[4]).

*

Între anul 1869—1872 Eminescu și pictorul Bucevschi se întâlnesc apoi la Viena. Eminescu înscris ca „außerordentlicher Hörer" la Universitatea din Viena, iar Bucevschi, după ce terminase studiile teologice la Cernăuți, deveni elev al Școalei de arte frumoase. În acest interval raporturile dintre ei devin mai intime. La această apropiere va fi contribuit mai întâi interesul ce-l avea Eminescu pentru artele plastice. „El (Eminescu) nu avea slăbiciune pentru muzică — ne spune Slavici, un alt bun prieten din aceeași vreme al lui Eminescu [5]) — și nu prea se ducea nici la concerte, nici la operă, decât rar de tot, — mai mult de dragul baletelor. Vizitam însă adeseori galeriile de tablouri, expozițiunile și colecțiunile de tot felul"... Dar nu mai puțin il va fi atras pe Eminescu și distinsa și totodată prietenoasa personalitate a lui Bucevschi, dragostea lor pentru scrisul cronicarilor, amintirile aceleiași scoli a Blajului, „de unde a răsărit soarele românismului", dorul de Bucovină, pe care Eminescu o cântase de curând [6]) și pe care Bucevschi o evoca în pânzele și schițele sale, precum și faptul că aveau aceiași prieteni între tinerii studenți dela Viena.

Pe acea vreme își făceau studiile la Viena dintre prietenii bucovineni ai lui Eminescu: T. V. Ștefanelli, Vasile Morariu, Alexandru Chibici-Revneanu, Ion și Ilie Latia, Samuil Isopescu, Onesim

---

[1]) La 29 Mai a avut loc ultima reprezentațiune în folosul Societății pentru cultură.

[2]) Ștefanelli, op. cit. 31, Leca Morariu, ibidem An. II 1931, 30.

[3]) Ștefanelli, op. cit. 42. Leca Morariu, ibidem 1931, 57.

[4]) Leca Morariu, ibidem 1931, 61.

[5]) I. Slavici, *Amintiri*, 1914, 103.

[6]) Poezia *La Bucovina*, apăruse în „Familia", Nr. 35 din 14/26 August 1866, pag. 292.

Ţurcan, Iancu Cocinschi, Pamfil Dan şi alţii. „Era însă un cerc mai restrâns — spune Slavici [1]) — în care îl vedeam (pe Eminescu) în fiecare zi, oameni mai potoliţi ca Vasile Bumbac şi Vasile Grigoroviţa din Bucovina, Stamati din Basarabia, T. Nica dela Braşov ... tinerii bătrâni, care aveau pentru el (Eminescu) o afecţiune mai mult decât colegială şi pe care el nu-i punea în rând cu ceilalţi" [2]). Între aceşti tineri bătrâni e de socotit fără îndoială şi Bucevschi, cu vreo 7 ani mai în vârstă decât Eminescu.

„În toamna anului 1870 (Eminescu) era şi mai aproape de bucovineni, — ne informează Ştefanelli, căci a locuit în Dianagasse Nr. 8, într'o cameră cu colegii săi Samuil Isopescu şi Iancu Cocinschi. În aceeaş casă locuia şi colegul nostru Ioan Luţia, iar eu (Slavici) locuiam în aceeaşi stradă Nr. 4, câţiva paşi mai departe de Eminescu". Acelaş informator mai adaogă: Eminescu „trăia bine cu Dr. Vasile Grigoroviţă şi cu Neculae Teclu" [3]). De Paşti „ne duceam cu toţii la funcţionarul din Minister Dr. Vasile Grigoroviţă acasă, ca să ciocnim cu ouă roşi şi să ne înfruptăm cu pască" [4]).

Ori e lucru ştiut că Dr. Vasile Grigoroviţă, Niculai Teclu, Samuil Isopescu, Ion Luţia, T. V. Ştefanelli, erau şi prieteni intimi ai lui Bucevschi. Prin urmare nici Bucevschi nu va fi lipsit la masa de Paşti a lui Vasile Grigoroviţă, *zi mare* la o *persoană însemnată* (Ştefanelli), când şi Eminescu îşi permitea luxul să îmbrace o redingotă [5]). De fapt în colecţia de tablouri bucevschene a Mitropoliei din Cernăuţi se găseşte portretul lui Samuil Isopescu, făcut de Bucevschi în acea vreme. Familiile lui Ion Luţia şi Dr. Vasile Grigoroviţă posedă şi azi mai multe pânze de-ale lui Bucevschi din aceeaş vreme, între cari portretele Doamnei I. Luţia, al lui Vasile Grigoroviţă şi al soţiei sale. Şi cât de aproape ne găsiam de posibilitatea ca să avem un portret al lui Eminescu din acea epocă, datorit lui Bucevschi! ...

*

În 1871 îi vedem pe Eminescu şi Bucevschi colaborând la serbarea dela Putna.

Spicuesc din *Amintirile* lui Slavici câteva date asupra rolului ce l-au avut Eminescu şi Bucevschi în pregătirea acestei serbări.

---

[1]) Slavici, *Amintiri* 47.
[2]) Ştefanelli 51.
[3]) Ştefanelli 67.
[4]) Ştefanelli 58.
[5]) Ştefanelli, op. citat 58.

În urma izbucnirii războiului franco-german, Comitetul Central al tinerimii, ce se constituise la Viena, în 1870, fu nevoit să amâie serbarea, iar în Martie 1871 propusese Adunării generale să renunțe la executarea hotărîrii, ori cel puțin să amâie din nou serbarea. În urma unui abuz de încredere din partea unei bănci se pierduse și fondul adunat. Eminescu a protestat contra amânării, rostind cuvintele: „Iată cum se pierde un an din viața noastră comună!“ [1]).

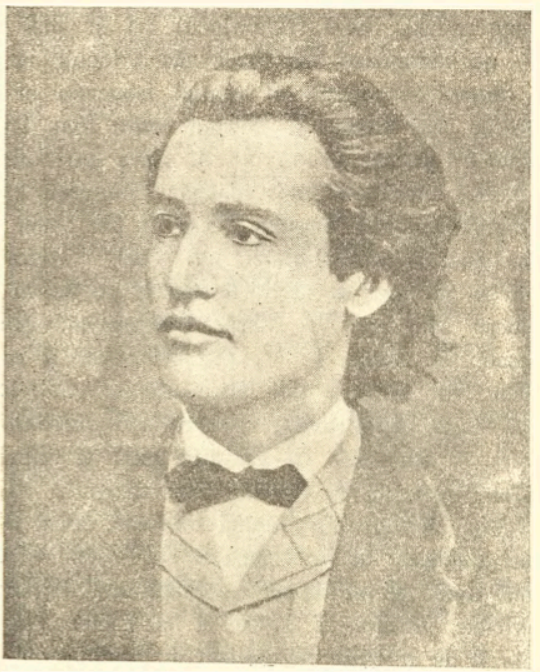

MIHAI EMINESCU la cam 19 ani

Eminescu, Slavici și ceilalți opoziționiști, mai ales Bucovinenii, „cei mai zeloși stăruitori pentru serbare“ [2]), au cerut ca serbarea să se facă cu mijloacele de care se va putea dispune. Atunci comitetul central a lăsat onoarea de a face pregătirile serbării în sarcina celor ce atât de bine au știut să susțină cauza [3]): opoziției.

Aceștia au constituit un nou comitet, Vasile Bumbac luând

[1]) Slavici, op. citat 52.
[2]) Slavici 114.
[3]) Slavici 54.

sarcina de preşedinte, iar Slavici cea de secretar. Bumbac, pregătindu-se însă pentru examenul de licenţă, n'a putut să plece în Bucovina. A rămas deci Slavici preşedinte şi Eminescu a luat sarcina de secretar [1]). Ceilalţi membri ai Comitetului au fost toţi bucovineni, între aceştia cei mai zeloşi erau: Pamfil Dan [2]), Vasile Morariu, I. Luţia [3]), Gribovschi şi Cocinschi [4]).

Cât despre Eminescu, dânsul „plutia în regiuni înalte, privia încântat în viitor şi nu voia să ştie" de grijile ce apăsau asupra lui Slavici şi a celorlalţi membri [5]) — ar vrea să ne facă a crede Slavici, dar plasticele amintiri comunicate de D-na Eufrosina Petrescu († 22 Sept. 1938), în rev. „Făt-frumos" An. IV 1929, pag. 11—12: *Eminescu la Crasna (în Bucovina) — În ajunul serbării dela Putna (1871)* — arată cu cât devotament a ştiut şi Eminescu să pună umărul la treabă.

Nenumărate au fost însă greutăţile pe care tinerii fără experienţă au trebuit să le întimpine la faţa locului. Pentru a executa programul stabilit de comitetul central, care se retrăsese, au trebuit să facă cheltuieli în suma, considerabilă pe atunci, de peste 35.000 florini, trecută în catastifele comitetului, — dar incasările întârziau. Glumeţul Vasilică Morariu zicea: „Suntem sub stăpânire nemţească şi avem să plătim după călindarul nemţesc, dar banii ne vin din ţară, unde socoteala se face după călindarul românesc . . ." [6]).

Se aştepta sosirea a vreo 2000 de musafiri. După planurile făcute de pictorul Bucevschi pentru porticul ce trebuia clădit pe un tăpşan din faţa mănăstirii, bine acoperit şi destul de mare ca să se poată întinde în el mese de 2000 tacâmuri, apoi pentru arcurile de triumf şi pentru decoraţiunile din curtea mănăstirii, trebuiau 200 steaguri, iar pentru iluminaţie cel puţin 500 lampioane de hârtie, 5000 candele şi 100 ştubeie de răşină, care aveau să fie aprinse pe culmile dealurilor dimprejur [7]).

Pentru a reduce cât se poate de mult cheltuielile decorurilor necesare pentru fastul serbării şi pentru sporirea însufleţirii, comitetul

---

1) Slavici 114.
2) Slavici 56, 59 şi 114.
3) Slavici 59 şi 114.
4) Slavici 59.
5) Slavici 56.
6) Slavici 74.
7) Slavici 61.

i-a mobilizat atât pe studenţii teologi dela Cernăuţi, cât şi pe elevii celor două licee din Bucovina. „Zece vieţi dac'aş trăi“ — mărturiseşte Slavici, — „tot n'aş uita niciodată zelul neobosit, îndelunga răbdare şi spiritul de disciplină al acestor muncitori, care adeseori se mulţumiau cu mămăliga goală, căci pânea eram nevoiţi să cumpărăm dela Rădăuţi şi adeseori ne lipsiau banii . . .“ [1]). „Pe când dulgherii lucrau ciocănind la porticul festiv şi la arcurile de triumf, iar zidarii se certau cu salahorii la cuptoarele de pâne şi la vetre, oamenii plătiţi cu ziua cărau cetină pentru decoraţiuni şi ştubeie pline de răşină pentru iluminaţiune, unii dintre băieţi lucrau la ghirlande şi la lampioane, alţii turnau seul topit în paharele de candelă şi aşezau fitilurile în paharele pline...“ [2]).

EP. BUCEVSCHI (stud. în teologie)
(1863—1867)

Cu toate sforţările ce se făceau pentru a reduce cheltuielile, ele se urcau mereu, exasperându-l mai ales pe Pamfil Dan, casierul fără cassă, care „tremura când punea mâna pe bani şi a devenit torturatorul“ [3]) celorlalţi membri ai Comitetului. Stăruinţa, de a pune grija decoraţiunilor (din cauza marilor cheltuieli) pe planul al doilea, se resfrânge şi'n apelul iscălit de Slavici ca preşedinte şi Eminescu ca secretar încă la 11 August, deci cu mai mult de două săptămâni înaintea serbării. „Numai o participare vie — spune apelul — poate ridica însemnătatea acestei serbări naţionale. O adunare numeroasă de Români din toate provinciile, însufleţită de unul şi acelaş spirit, aceasta este podoaba, frumuseţea şi sublimitatea serbării, *iar nu flamurile implântate şi arcurile de triumf*“ [4]).

Bucevschi ţinea însă să fie la înălţimea zilei. În adevăr, ne

---

[1]) Slavici 61.
[2]) Slavici 62.
[3]) Slavici 60.
[4]) Ziarul „Albina“ Nr. 63 din 5/17 August 1871.

spune Slavici, la sosirea oaspeţilor în ajunul serbării, treascurile bubuiau, steagurile fâlfâiau, vestitul taraf dela Suceava, vreo treizeci de lăutari îmbrăcaţi în antireie, cânta marşul lui Mihai Viteazul [1]), transparentele erau luminate, lampioanele şi miile de candele ardeau, mulţimea izbucnia la sosirea fiecărei trăsuri în urale . . ." [2]), iar cronicarul dela „Gazeta Transilvaniei" [3]) ne descrie astfel aspectul ce-l prezentau decorurile lui Bucevschi: „Dela poarta mănăstirii, împodobită cu cetină se înălţau 2 stindarde cu colorile naţionale şi pe cari se observa de departe chiar săpate în piatră, marca Moldovei cu bourul tradiţional, delfinii, luna şi soarele. Dela această poartă se întindea aleea de brad care conducea la porticul festiv. La mijlocul aleei se ridica un verde arc de triumf cu inscripţia în litere aurite a memoriei lui Ştefan cel Mare . . . În apropiere, pe un şes, la poalele muntelui, umbrit de mii de brazi . . . se întindea pe colină porticul festiv, acoperit asemenea cu ramuri verzi de cetină, împletit cu ghirlande şi presurat cu flamure. În frunte, la întrarea principală, strălucia marca României libere . . . cum şi alte diferite mărci ale ţărilor române, ce compun Dacia, steme datorite penelului distinsului nostru pictor român E. Bucescu".

Aspectul acestor decoruri — continuă cronicarul — „combinat cu impunătoarea înfăţişare a poziţiunilor şi variat de culorile flamurilor ondulatoare, formau un spectacol din cele mai plăcute în mijlocul munţilor şi costişelor" . . .

Vrednice a fi reţinute sunt şi cuvintele pe care Slavici le adresează tineretului ce a executat cu atâta abnegaţie şi entuziasm lucrările după indicaţiile şi sub supravegherea lui Bucevschi, cuvinte ce exprimă şi sentimentele prietenului său Eminescu: „Frumoase zile am petrecut la Putna şi nu pot să mi le reamintesc fără ca să fiu cuprins de viuă înduioşare. Văzând multele şi marile mizerii ale vieţii noastre comune, stau adeseori şi eu, cum stetea Eminescu, la îndoială şi-mi e parcă nu mai poate să meargă înainte viaţa noastră naţională, în care mişeii şi neputincioşii atât de uşor pot să-şi deschidă drum larg; mi-e însă destul să-mi aduc aminte de băeţii aceia, ca să mă ruşinez de propria-mi slăbiciune şi să mă pătrund iar de încrederea, cu care atunci priviam în viitor. Nu era greutate, din faţa căreia se dedeau îndărăt, nu osteneală, care-i obosia, nu sarcină

[1]) Cine-l mai cunoaşte azi?

[2]) Slavici 67.

[3]) Nr. 70 din 8 Sept. 1871.

pe care n'o purtau cu mulțumire, și toate le făceau cu voie bună, mereu glumind și cântând mereu. Aceia dintre dânșii care mai trăesc încă, își vor fi aducând și ei cu mulțumire aminte de acele zile pline, când lucrau ziua și noaptea, dormind cu rândul, mâncând pe apucate și adăpostindu-se claie peste grămadă în casa derăpănată, ce se afla în fața mănăstirii. Fericiți noi, care avem parte de asemenea

EPAMINONDA A. BUCEVSCHI

amintiri din tinerețele noastre... Eminescu... a luat și el parte la mulțumirile noastre", adaogă Slavici [1]).

Trebue să recunoaștem: tineretul bucovinean de atunci și-a făcut deplin datoria dând pildă mare celui de azi.

Serbarea dela Putna i-a dat lui Bucevschi prilej și pentru altă manifestare.

Comitetul Central prezidat de Nicolae Teclu, care inițiase pregătirile serbării încă la 1870, a reclamat și concursul femeilor române.

[1]) Slavici 64.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „OCTAVIAN COGA" CLUJ

Româncele dela București și cele dela Cernăuți aveau să trimită la Putna câte un epitaf lucrat în fir pe catifea, iar deputațiunile aveau să aducă fiecare câte un steag cu inscripțiuni votive. D-na general Haralambie, născută Magheru, comandase pentru Oltenia un prețios prapor, în care pictorul Bucevschi pictase portretul lui Ștefan Vodă [1]).

Acest prapor [2]) există și azi în Colecția Bucevschi din Muzeul

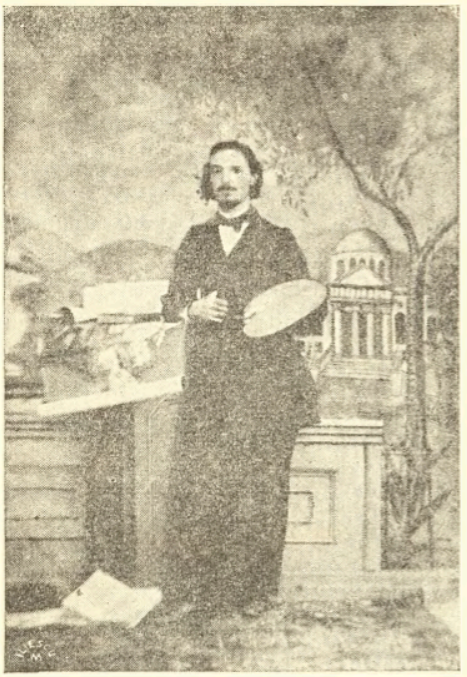

EP. BUCEVSCHI, elev la Belearte, Viena

Mitropoliei Cernăuțene. La 1870, nefiind încă cunoscut nici portretul din Evanghelierul dela Putna, nici celelalte portrete ale lui Ștefan cel Mare, Bucevschi, atunci încă elev al școalei de Belle-Arte, și-o fi luat ca model portretul imaginat de G. Asachi. Acest portret, deși nu veridic, a putut totuși să impresioneze lumea adunată la Putna. Îl va fi contemplat desigur cu toată atenția și Eminescu, care era — după cum știm, — un admirator al picturii lui Bucevschi.

---

[1]) Slavici, 49 și 50.

[2]) Vezi-l în pagina 15.

895266

Poate că încă în 1877, când a scris articolul *Răpirea Bucovinei*[1]), Eminescu își amintia detaliile portretului executat de Bucevschi. În adevăr, chipul lui Ștefan cel Mare descris de Eminescu în acest articol, e prea asămănător portretului făcut de Bucevschi. „Un călugăr bătrân" — cuvintează Eminescu — „mi-a arătat locul înlăuntrul bisericii, în care stetea odată aninat portretul original al lui Ștefan Vodă. După original el a fost mic de stat, dar cu umere largi, cu fața mare și lungăreață, cu fruntea lată și ochii mari plecați în jos. Smad și îngălbenit la față, părul capului lung și negru acoperia umerii și cădea pe spate. Căutătura tristă și adâncă ca și când ar fi fost cuprins de o stranie gândire . . . Coroana lui avea deasupra, în mijloc, crucea toată de aur, împodobită cu cinci pietre nestimate. Supt crucea coroanei urmau Duhul sfânt, apoi Dumnezeu tatăl, cu dreapta binecuvântând, cu stânga ținând globul pământului, pe cercul de margine al coroanei un rând de pietre scumpe de jur împrejur. Îmbrăcat era Vodă, într'un strai mohorît cu guler de aur, iar pe gât îi atârna un engolpion din pietre și mărgăritare. Câmpul portretului era albastru, în dreapta și în stânga chipului, perdele roșii" . . .

Și mai târziu, pela 1883 și 1884, amintirea ceasurilor sfinte petrecute la Putna în 1871 mai dăinuia încă în sufletul lui Eminescu și al lui Bucevschi.

În anul 1883 răsunau pentru întâiași dată nemuritoarele versuri ale *Doinei* lui Eminescu[2]):

„Ștefane Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta . . ."

În acelaș timp i-a fost dat și lui Bucevschi să reînvie pentru totdeauna și'n mod desăvârșit chipul lui Ștefan cel Mare.

Cu ocazia unei vizite făcute în Sept. 1881 Mitropolitului Silvestru Morariu la Cernăuți, Episcopul Melchisedec al Romanului descoperi în Evangeliarul dela Putna, păstrat la Mitropolia Cernăuteană, un portret al lui Ștefan cel Mare. Episcopul Melchisedec dându-și seama de importanța acestei descoperiri, trebui neapărat să o comunice Academiei Române, al cărei membru era.

După interminabile discuțiuni, la care a luat parte și Bucevschi, Academia Română a stabilit autenticitatea portretului lui Ștefan cel Mare, iar Episcopul Melchisedec, apreciind talentul și arta lui Bu-

---

[1]) Publicat în „Curierul de Iași" la 30 Sept. 1877.

[2]) Apărută în „Convorbiri Literare", an XVII, Nr. 4, p. 159.

cevschi, a ţinut să aibă un portret al lui Ştefan cel Mare, executat în figura întreagă şi în mărime naturală de Bucevschi.

EP. BUCEVSCHI — Ştefan cel Mare
la Episcopia Romanului

În Martie 1884, prin urmare numai câteva luni după ce apăruse *Doina* lui Eminescu, B. Mandinescu, secretarul Episcopului Melchisedec, îi confirmă lui Bucevschi, c'a primit la Roman portretul lui Ştefan cel Mare în bună stare şi că imediat i-a comunicat

aceasta Episcopului Melchisedec la Bucureşti, iar la 3 Aprilie 1884 acelaş Mandinescu îi comunică lui Bucevschi, c'a aşezat portretul Marelui Ştefan în salon şi Episcopul l-a autorizat să-i comunice lui Bucevschi că e foarte multumit de lucrare [1]).

*

Eminescu nu l-a mai văzut şi acest portret al Marelui Ştefan, pe care decurând îl glorificase în *Doina* sa.

La 2 Nov. 1883, Sanatorul din Oberdöbling avea să-l primească „cu nervii zdruncinaţi şi frânele raţiunii rupte" [2]). „Ajuns în gara dela Viena, pe când cobora din tren, amintindu-şi poate de serbarea dela Putna, striga: „România liberată, România liberată" [3]).

În aceeaşi vreme pictorul Bucevschi, suferind şi el de o boală, care nu iartă — ftizia — lucra la Viena tablourile sfinte pentru iconostasul catedralei sârbeşti dela Zagreb [4]) fără a şti, poate de nenorocirea lui Eminescu. Alexandru Chibici-Revneanu, însoţitorul lui Eminescu, grăbit a se reîntoarce cât mai de grabă la postul, ce-l avea la C. F. R., în ţară, nu s'o mai fi întâlnit cu bucovinenii săi, pentru a le comunica rostul sosirii sale la Viena.

Au trecut de atunci mai bine de 55 ani...

Interesat să văd aievea lucrarea lui Bucevschi, am plecat într'o zi la Roman. Î. P. S. Episcopul lipsia din localitate. Din cei prezenţi la Episcopie, nimeni n'avea cunoştinţă de acel portret. Nu se găsia în nici un salon al Episcopiei. Cineva mi-a comunicat că fericitul Episcop ar fi creiat o fundaţiune care-i poartă numele, având o grădină de copii şi o şcoală de cântăreţi bisericeşti.

Întrebând mereu, am dat de administratorul fundaţiei, d-l Bărgăuan, care m'a condus într'o cameră întunecoasă din imobilul fundaţiei, unde pentru prima dată am văzut acest portret în toată măreţia sa. Străbătut atunci de un fior de evlavie, ca înaintea unei icoane sfinte, făcătoare de minuni, m'am gândit: Orcine ar fi proprietarul formal al acestui portret, o astfel de operă de artă aparţine patrimoniului naţional, ea trebue pusă în vederea tuturor şi nu poate fi ţinută sub sechestru mai bine de jumătate de secol, de nimeni văzută, de nimeni ştiută!...

---

[1]) Eusebie Sorocean, *Pictorul academic Epaminonda Bucevschi*, 1920, 14 şi 15.
[2]) Constantin Nastasi, *Alexandru Chibici-Revneanu, amicul lui Eminescu*, 1935, 14.
[3]) C. Nastasi, op. citat 15.
[4]) Cf. Corneliu Gheorghian, *Bucovina în pictură* 1935, 38.

BIBLIOTECA JUDEŢEANĂ
„OCTAVIAN GOGA"
CLUJ

EP. BUCEVSCHI

Ştefan cel Mare (1871)

INSTITUTUL DE LITERATURĂ

Membri onorifici

Gh. T. Kirileanu (Piatra-Neamț); Dr. Victor Morariu, prof. univ.; Aurel A. Mureșianu (Brașov); Dr. Ion I. Nistor, prof. univ.; I. E. Torouțiu (București).

Membri activi

Ion Armean (Sibiu); Dr. Traian Cantemir; Dr. Traian Chelariu; Tiberiu Crudu; Dr. László Gáldi (Budapesta); Dr. Corneliu Gheorghian (Bucureşti); Em. Haivas; Dr. Petru Iroaie; Dr. Victor Morariu; Aurel A. Mureșianu; C. Nastasi; N. Stețcu (Roman); Dr. N. Tcaciuc-Albu; I. E. Torouțiu (București).

ȘEDINȚELE: În prima Joie a fiecărei luni, ora 18, la Seminarul de literatură.

Universitatea Carloină

7,80.-

PREȚUL LEI 15. —